

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Ивайло Цветанов Стоянов,
Висше училище по телекомуникации и пощи – София

Научна специалност:
“Организация и управление на производството”
“Социално управление и услуги”

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Икономика и управление“ (Индустрия), Стопански факултет, катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград*

Автор на дисертационния труд: *Даниела Стефанова Танчева*

Тема на дисертационния труд: *„Възможности за повишаване на иновационната активност на малките и средни предприятия“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на Научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 2104/18.10.2023 година на Зам.-ректор по НИД на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

1. Информация за докторанта

Докторантът Даниела Танчева се е обучавала в редовна форма към катедра „Мениджмънт и маркетинг“, Стопански факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград по професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, докторска програма „Икономика и управление“ (Индустрия), съгласно Заповед № 1551/02.10.2020 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение и списък с използвана литература. Общият обем на дисертацията е 221 стандартни страници. В основния текст са включени 43 таблици и 52 графики с резултати от проведени емпирични изследвания. Библиографската справка съдържа 248 източника, от които 48 на български, 193 на английски език и 7 интернет ресурси.

Актуалността и значимостта на дисертационния труд имат отношение към съвременните форми, методи и механизми за повишаване на иновационния потенциал на малките и средните предприятия в условията на бързо развиваща се икономика и промяна на бизнес модела от конвенционален към дигитален. Авторът на дисертацията е вложил усилия да предложи и да приведе в бизнес практиката на малките и средните предприятия практико-приложни инструменти и концептуални възгледи за конкурентоспособност и постигане на икономически растеж, посредством повишаване на иновационната активност.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

При извършените критични анализи, докторантът показва задълбочено познаване на проучваната област, демонстрира логична последователност в изследванията, които е направил. Авторът е посочил адекватни изводи за постигнатите резултати и нерешени проблеми в дадената област, които са му послужили за аргументирано формулиране на целта и задачите на дисертационния труд. За осъществяване на целта и решаване на поставените задачи докторанта прилага метод на сравнението, метод на анализ и синтез, метод на индукция и дедукция, метод на групировката, табличен и графичен метод, корелационен анализ, коинтеграционен анализ, регресионен анализ, тестове за избор на иконометричен метод, методи за разкриване на структурата, динамиката и териториалното разположение на изследваните предприятия, анкетен метод. Аргументирана и е доказана тезата, че постигането на дълготраен икономически растеж, понижаването на размерите на корупцията и повишаването на икономическата свобода в Република България са предпоставка малките и средните предприятия да увеличат разходите си за научноизследователска и развойна дейност, което ще доведе до повишаване на тяхната иновационна активност. Въз основа на научната теза се стига до извод, че иновационната дейност на малките и средните предприятия е ограничена от външни и вътрешни фактори. Направени са препоръки, във връзка с прилагането на правителствени мерки и политики за постигане на стабилен икономически растеж, ограничаване

възприятието на корупция и повишаване на икономическата свобода, въз основа на което малките и средните предприятия да увеличават разходите за човешки капитал пряко свързан с разработването на иновации.

Представеният дисертационен труд е добре илюстриран с достатъчен брой схеми, таблици и приложения, с отношение към решавания проблем.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В съответствие с избраната тематична област, дисертационния труд на докторант Даниела Танчева има формирани научни, научно-приложни и приложни приноси, които са добре обособени в дисертационния труд и автореферата към него, които приемам, както следва:

- Систематизирани, изведени и обобщени са основните теоретични подходи при изследване на иновациите, видовете иновации и иновационния процес.
- Направено е изследване на състоянието и развитието на малките и средни предприятия в Р. България, като са анализирани външните фактори, въздействащи върху разходите за научно-изследователската и развойната им дейност.
- Направен е емпиричен анализ на въздействието на икономическия растеж върху разходите за научноизследователска и развойна дейност на малките и средни предприятия в България и емпиричен анализ на въздействието на разходите за научноизследователска и развойната дейност на малките и средни предприятия върху икономическия растеж на България.
- Разработена е методика за оценка на иновационната активност и е оценена иновационната активност на малките и средните предприятия в България.
- Предложени са възможности за повишаване иновационната активност на малките и средни предприятия в Р. България.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Основни постижения и резултати от дисертационния труд са публикувани в четири доклада, от които два самостоятелни и два съвместно с научния ръководител. Всички публикации показват съдържанието на отделните глави на дисертационния труд и представят в голяма степен научно-приложните и приложни постижения на докторанта.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е с общ обем от 33 стр., съответства на структурата на дисертационния труд и достоверно отразява неговото съдържание.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Представеният дисертационен труд представлява самостоятелно и задълбочено научно изследване на значим и актуален проблем в областта на възможностите за повишаване на иновационната активност на малките и средни предприятия. Смятам, че дисертационния труд е формиран целесъобразно в структурно отношение и показва персоналният подход на докторанта по проблема. Убеден съм, че целият материал е достоверен, подкрепен с реални данни от малки и средни предприятия. Към материала нямам критични бележки. Бих препоръчал на докторанта в бъдещата му научна работа да изследва по-задълбочено прехода на малките и средни предприятия към дигитален бизнес модел и ролята на иновациите в него.

8. Заключение

Представеният дисертационен труд напълно покрива изискванията на ЗРАСРБ и правилника за неговото прилагане, а така също и на критериите за присъждане на исканата образователна и научна степен.

Във връзка с всичко казано дотук, предлагам на Уважаемото Научно жури да присъди на Даниела Стефанова Танчева, образователната и научна степен "Доктор" по професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ по докторска програма „Икономика и управление“ (Индустрия).

Дата 03.11.2023 г.
София

Член на НЖ:

/проф. д-р Ивайло Стоянов/

STATEMENT

by

Prof. Dr. Ivaylo Tsvetanov Stoyanov,
University of Telecommunications and Posts - Sofia

Scientific specialty:
"Production organization and management"
"Social Management and Services"

Subject: *dissertation work for the award of the PhD in the scientific specialty "Economics and Management" (Industry), Faculty of Economics, Department of "Management and Marketing" at the Neophyt Rilski State University of Applied Sciences - Blagoevgrad*

Author of the dissertation: *Daniela Stefanova Tancheva*

Dissertation topic : *"Opportunities to raise the the innovation activity of small and medium-sized enterprises"*

Reason for presenting the statement: participation in the composition of the Scientific Jury for the defense of the dissertation according to Order No. 2104/ 18.10.2023 on Vice-Rector by *Neophyt Rilski State University of Applied Sciences - Blagoevgrad*

1. Information about the PhD student

Postgraduate student Daniela Tancheva studied regularly at the "Management and Marketing" department, Faculty of Economics of the Neophyt Rilski University of Applied Sciences - Blagoevgrad in professional direction 3.7. "Administration and Management", doctoral program "Economics and Management" (Industry) , according to Order No. 1551/02.10.2020

2. General characteristics of the presented dissertation work

The dissertation consists of an introduction, three chapters, a conclusion and a list of references. The total volume of the dissertation is 221 standard pages. The main text includes 43 tables and 52 graphs with the results of conducted empirical studies. The bibliographic reference contains 248 sources, of which 48 in Bulgarian, 193 in English and 7 internet resources.

The relevance and significance of the dissertation work are related to modern forms, methods and mechanisms for increasing the innovation potential of small and medium-sized enterprises in the conditions of a rapidly developing economy and changing the business model from conventional to digital. The author of the dissertation has made efforts to propose and bring into the business practice of small and medium-sized enterprises practical-applied tools and conceptual views for competitiveness and achieving economic growth, by means of increasing innovation activity.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

In the critical analyses, the postgraduate student shows a thorough knowledge of the researched area, demonstrates a logical consistency in the research he has done. The author has indicated adequate conclusions about the achieved results and unsolved problems in the given field, which have served him for a reasoned formulation of the purpose and tasks of the dissertation work. To achieve the goal and solve the set tasks, the doctoral student applies the method of comparison, method of analysis and synthesis, method of induction and deduction, method of grouping, tabular and graphic method, correlation analysis, cointegration analysis, regression analysis, tests for selection of econometric method, methods for revealing the structure, dynamics and territorial location of the investigated enterprises, survey method. The dissertation work has been argued and proven that the achievement of long-term economic growth, the reduction of corruption and the increase of economic freedom in the Republic of Bulgaria are a prerequisite for small and medium-sized enterprises to increase their spending on research and development, which will lead to an increase in their innovation activity. Based on the scientific thesis, it is concluded that the innovative activity of small and medium-sized enterprises is limited by external and internal factors. Recommendations are made in relation to the implementation of government measures and policies to achieve stable economic growth, limit the perception of corruption and increase economic freedom, based on which small and medium-sized enterprises increase the cost of human capital directly related to the development of innovations. The presented dissertation work is well illustrated with a sufficient

number of schemes, tables and appendices, with reference to the solved problem.

4. Assessment of scientific and scientific-applied contributions

In accordance with the selected thematic area, the dissertation work of postgraduate student Daniela Tancheva has formed scientific, scientific-applied and applied contributions, which are well defined in the dissertation work and the author's abstract to it, which I accept as follows:

- theoretical approaches in the study of innovation, types of innovation and the innovation process are systematized, derived and summarized.
- A study was made of the state and development of small and medium-sized enterprises in the Republic of Bulgaria, analyzing the external factors affecting the costs of their research and development activities.
- An empirical analysis of the impact of economic growth on research and development costs of small and medium-sized enterprises in Bulgaria and an empirical analysis of the impact of research and development costs of small and medium-sized enterprises on the economic growth of Bulgaria has been made.
- A methodology for evaluating innovation activity was developed and the innovation activity of small and medium-sized enterprises in Bulgaria was evaluated.
- Possibilities are offered to increase the innovation activity of small and medium-sized enterprises in the Republic of Bulgaria.

5. Evaluation of dissertation work publications

Main achievements and results of the dissertation work are published in four reports, two of which are independent and two jointly with the supervisor. All publications show the content of the individual chapters of the dissertation work and present to a large extent the scientific-applied and applied achievements of the doctoral student.

6. Evaluation of the autoref

The abstract has a total volume of 33 pages, corresponds to the structure of the dissertation and faithfully reflects its content.

7. Critical notes, recommendations and questions

The presented dissertation is an independent and in-depth scientific study of a significant and current problem in the field of opportunities to increase the innovation activity of small and medium-sized enterprises. I believe that the dissertation work is structured appropriately and shows the doctoral student's

personal approach to the problem. I am convinced that all the material is credible, supported by real data from small and medium-sized enterprises. I have no critical comments on the material. I would recommend the postgraduate student in his future research work to explore in more depth the transition of SMEs to a digital business model and the role of innovation in it.

8. Conclusion

The presented dissertation fully meets the requirements of the ŽRASRB and the regulations for its implementation, as well as the criteria for awarding the requested educational and scientific degree.

In connection with everything said so far, I propose to the Honorable Scientific Jury to award Daniela Stefanova Tancheva, the educational and scientific degree PhD by professional direction 3.7. "Administration and Management" in the doctoral program "Economics and Management" (Industry).

03.11.2023
Sofia

Member of the SJ:

/Prof. Dr. Ivaylo Stoyanov/